

ŠÁRKA PRZEWOSNÁ

ELEMENTARIE

ILUSTROVALA ADÉLA STOPKA

ELEMENTARIE

*Všetchna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Copyright Šárka Przewozná, 2026
Cover & Illustrations © Adéla Stopka, 2026
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2026

ISBN 978-80-277-7199-8 (pdf)

ŠÁRKA PRZEWOZNÁ

ELEMENTARIE

ILUSTROVALA ADÉLA STOPKA

OBSAH

1.	<i>Starý dům</i>	9
2.	<i>Poprvé za zdí</i>	21
3.	<i>Nečekaný objev</i>	27
4.	<i>„Kde to jsme?“</i>	39
5.	<i>Nečekaná návštěva</i>	47
6.	<i>Cizí svět</i>	55
7.	<i>Stromžáci</i>	63
8.	<i>Elementárie</i>	71
9.	<i>Albert Hrdlička</i>	79
10.	<i>Minulost</i>	89
11.	<i>Výprava</i>	97
12.	<i>Z ptačí perspektivy</i>	105
13.	<i>Středobod</i>	115
14.	<i>Drmolilka</i>	121
15.	<i>Čmajzolet</i>	131
16.	<i>Mlžný les</i>	139
17.	<i>Šípková Růženka</i>	147
18.	<i>Tajná cesta</i>	153
19.	<i>Věčný plamen</i>	159
20.	<i>Návrat</i>	171
21.	<i>Královna</i>	179
22.	<i>Poslední cesta</i>	189
23.	<i>Překvapení</i>	201
	<i>Slovník</i>	211

*Mým dětem
Tereze a Markétce
i všem těm, kdo se nebojí snít.*

Milý čtenáři,
pakliže v tomto příběhu narazíš na bytost, jejíž mluva ti
nebude dávat smysl, věz, že na konci této knihy najdeš
slovník, který ti pomůže.

KAPITOLA 1.

Starý dům

Začátek července nepřichystal pro sobotní ráno nijak zvlášť hezké počasí. Mohutné stromy v třešňových alejích už několik hodin bičoval hustý déšť a společně s větrem vytvářel hlasitou symfonii na střeších domů. Třebaže v tuto pozdní hodinu většina obyvatel Střevlíkova o tom, že prší, ani nevěděla, byli tady i tací, kterým to bubnování nad hlavami nedalo spát.

Na konci Šeříkové ulice, schovaný za vysokou cihlovou zdí, stál starý, zchátralý dům. Byl to přesně ten dům, který v takovém hustém dešti, osvětlen pouze slabým pouličním světlem, vypadá opravdu strašidelně. Byl velmi starý a dlouho neudržovaný. Vedle okolních příbytků, které vyhlížely téměř ukázkově, působil, jako by do Šeříkové ulice ani nepatřil. Mohli byste si ho představit jako zatoulaný dílek skládačky ve hře, ve které nemá co dělat. Nebo jako černý puntík v jinak dokonale nalinkovaném sešitě. V jeho střeše by se dalo najít víc děr než v ementálu a staré

eternitové tašky držel pohromadě snad už jen mechový porost, který se na nich za ty roky, co tu dům stál, vytvořil. Nebylo se tedy čemu divit, když tu a tam v takové průtrži, jako byla toho rána, voda zatekla až do podkroví. Ani cihlové zdivo už nebylo tím, čím dříve. Místy ho celé kusy chyběly, čehož hojně využívali ptáci, kteří si v něm stavěli hnízda. Za hlasitého švitoření a k nelibosti všech sousedů, samozřejmě.

Ve světle jedné svíčky se toho příliš rozeznat nedá, ale může to stačit k počítání kapek. Teď mám na mysli kapky dopadající ze stropních trámů na promočený koberec. Věděli jste, že počítání kapek nemá stejný účinek jako počítání oveček před spaním? Ne, opravdu ne. Bohužel. Nicméně – tam v podkroví toho starého, strašidelného domu se stále pokouší usnout dvě děti. S peřinou přetaženou přes nos sledují na stěně strašidelné obrazy, které vrhá strom za oknem pokaždé, když oblohu osvítil blesk. A s každým zábleskem se větve toho mohutného dubu natahují až k jejich postelím. Pokoj není nijak zvlášť vybaven. Stojí tu jen dvě dětské postele a mezi nimi noční stolek s už téměř dohořelou svíčí. Nenajdete tu žádnou skříň ani stůl, jen pár omlácených kufrů složených v koutě.

Znáte ten nepříjemný pocit, když jste nemocní? Když v hlavě slyšíte hlasité hučení a polštář vám nejde naklepat tak, aby se vám leželo pohodlně? Tak tohle tomu bylo hodně podobné. Chtěli byste o těch dětech vědět víc? Ne, divím se... protože právě tady začíná skutečně kouzelný příběh. Jak už jsem řekla, tohle bylo nemoci hodně podobné. Zima v podkroví dětem otřásala celým tělem, jako

by měly horečku. Neustávající prudký déšť připomínal hučení v hlavě a cizí postele jako by jim za žádnou cenu nepřály usnout.

„Můžu k tobě, Šímo?“ ozvalo se tiše z temnějšího rohu pokoje. Aniž by dívka čekala na odpověď, vyskočila ze své postele a přeběhla do té bratrovy. Oba se společně schoulili pod jednu peřinu.

Abyste věděli, chtělo to hodně odvahy. Už jen spustit nohy z postele na zem! V té tmě totiž nikdy nevíte, co se pod cizí postelí může skrývat. Však se k tomu taky Adélka odhodlávala už nějakou chvíli. Stejně jako jí už nějakou chvíli v hlavě stále dokola zněla známá melodie z televizní reklamy na cereálie. Nemohla se jí zbavit! A tak si ji tiše začala broukat.

Rodina, která se do domu před dvěma dny nastěhovala, nebyla bohatá. Kdyby taky ano, určitě by si pořídili jeden z těch krásných domů s trávníkem zarovnaným na milimetr přesně. Vzhledem ke své současné finanční situaci si ale něco takového nemohli dovolit a byli vděční i za tuhle střechu nad hlavou, i když s pár děrami navíc. Cokoliv dalšího by v tuhle chvíli bylo nad jejich možnosti.

Pan Hadrňák, otec rodiny, byl svého času účetní jedné velké společnosti na výrobu dětských hraček. Společnosti se dařilo a jemu také. Bohužel s časem, který se pomalým listováním v kalendáři mění, se postupně měnily i děti. Ty přestávaly mít zájem o obyčejné hračky a všechen volný čas trávily vysedáváním u počítačů a mobilních telefonů. Firma s názvem „Hračky s úsměvem“ tak nakonec zanikla, a protože o účetního, ač s dlouholetou praxí, nebyl nikde

jinde zájem, rodina se musela přestěhovat. Malý byt v samotném centru Střevlíkova prodali, zaplatili dluhy, které jim vznikly, a za zbytek peněz si koupili nový domov na tom nejdlehlším kraji města. Tedy...

„Zatím je to jen dům,“ řekla paní Hadrňáková dětem před spaním, když se snažila utišit jejich tiché obavy. „Domov si z něj teprve uděláme. Všichni společně.“ Nad jejími slovy děti přemýšlely, když nemohly v noci spát. Abyste věděli, Adélka ani Šíma rodičům nic nezazlívali. Chápali, že pro ně tahle situace není lehká. Navíc když jim rodiče oznámili, že se budou stěhovat do domu se zahradou, popravdě se na to těšili! Celý dům jenom pro sebe! Bez sousedů, jejichž hlasy by se společným potrubím nesly až do jejich bytu pokaždé, když v televizi dávali nějakou vědomostní soutěž. Nový pokoj! Vlastní pokoj! Bez neustálého nepříjemného dupání nad jejich hlavami. Půda, sklep i zahrada, to vše znělo tak zajímavě a lákavě, že se toho nemohli dočkat.

Jenomže jak už to tak bývá, když se člověk na něco těší, často si vytvoří představy, které se nakonec jen málokdy setkají se skutečností. Tak tomu bylo i v případě Adélky a Šimona. V jejich představách byla půda nového domu místem, na němž budou objevovat nejrůznější skrytá tajemství. Namísto toho se ale stala jejich dočasným pokojem a nebylo v ní k objevování nic víc než další a další skryté díry, kterými dovnitř zatékalo. A sklep? Tam jim byl pro jistotu vstup úplně zakázán.

Únava nad dětmi nakonec přece jen zvítězila, ani nestihly postřehnout kdy. Zmizel chlad, utichlo bubnování

deště a ony se ztratily ve světě snů. Těžko říct, kdo z nich usnul jako první, ale schoulení k sobě spali až do časných ranních hodin.

Probudily je až první sluneční paprsky problikávající malým podkrovním okénkem. Déšť ustal... Byl tady nový den! Rána jsou vždy příjemnější, nemyslíte? Ráno totiž umí zahnat veškeré chmury a strašmyšlenky, které kolem vás v noci poletují, a dokáže rozjasnit i to strašidelně tmavé místo pod postelí. To, co člověka v noci děsilo, denní světlo zkrátka udělá přívětivější a hezčí. A pokud ani slunce nepomůže, pak mamčiný lívance rozhodně ano.

Ať už byla kuchyně starého domu sebevíc dotknuta zubem času, na kuchařském umění paní Hadrňákové to nic neměnilo. Každou sobotu ráno jim totiž v jejich starém domově dělávala ty nejlepší lívance pod sluncem. A vůně, která se jim právě vehnala do podkroví, Adélce se Šimonem napověděla, že ani v novém domově se na této tradici nic nezmění.

Ještě bosé děti seběhly dvě poschodí a namířily si to rovnou k jídelnímu stolu. V jejich tvářích byste v tu chvíli nenašli ani náznak únavy po probdělé noci. Byl tady totiž nový den a s ním i další příležitost k objeovávání zatím nepoznaného okolí!

Dětské obličejy se zubily od ucha k uchu v očekávání sladké snídaně, utopené v javorovém sirupu. Byly si tááák podobné! Kaštanové oči v kulatých tvářích zářily medově teplým nádechem a havraní vlasy na jejich hlavách měly na chlup stejný odstín hluboké noci. Ovšem malý rozdíl by se přece jen našel. Adélce spadaly vlasy až pod ramena,

zatímco Šimon je měl krátké a vzdorovitě rozčepýřené. A pak tady byla jejich téměř papírově bílá pleť, která jako by nikdy neviděla slunce! Někdy může takový odstín znamenat, že jste nemocní, ale tihle dva byli zdraví jako řípa. Zdraví a podobní si jako vejce vejci. Aby taky ne, Adélka s Šimou byli totiž dvojčata. I když Adélka byla přesně o dvě minuty starší a velmi ráda a často to svému bratrovi připomínala.

U stolu už seděl i pan Hadrňák a cosi usilovně čmáral tužkou na kus papíru. Pořád s ním otáčel na jednu a pak na druhou stranu, div si při tom soustředění nepřekouzl jazyk.

„Dnes se vrhnu na tu střechu, děti. Mám pocit, že vám tam krapet zatéká.“ V jeho hlase nešlo přeslechnout odhodlání. Usrkl si svůj první ranní doušek kávy a s nepřítomným, ale spokojeným výrazem pokýval hlavou, jak už si v ní vytvářel plán.

Děti se na sebe jen s úsměvem podívaly. Nechtěly otci kazit jeho nadšení. Od té doby, co byl bez práce, se snažil najít uplatnění alespoň v chodu domácnosti. Předchozí dva dny, které už v domě strávili, si v hlavě srovnával, kde by co a za co nejmenší náklady mohl vylepšit. Popravdě... dům byl v naprosto katastrofálním stavu a z jednoho platu pečovatelky v domě pro seniory, který měla paní Hadrňáková, si mohli jen těžko dovolit něco odkládat bokem. Pan Hadrňák vypočítal, že se základním příjmem jeho ženy a svými chabými dávkami v nezaměstnanosti vyjdou s náklady domu měsíčně jen tak tak. Rozhodli se tedy prodat i jedno ze svých aut a za utržené peníze postupně začít na domě opravovat to nejdůležitější.

Nikdo to samozřejmě nikdy neřekl nahlas, ale všichni věděli, že pan Hadrňák není zrovna kutilský typ. Své časté nezmary ale vždy převážil vytrvalou pílí, a protože to byl velmi laskavý člověk a všichni ho měli rádi, v jeho plánech ho podporovali. Pokud to bylo alespoň trochu možné, přiložili i ruce k dílu. Ve výsledku to tedy vždy dopadlo tak, že začal s opravou sám a nakonec pracovala celá rodina. Pan Hadrňák si to neuvědomoval, ale od hotové práce pokaždé odcházel s úsměvem na rtech a mumlal si cosi o skvělé rodinné spolupráci.

Rodina se přistěhovala na začátku letních prázdnin, a tak měl pan Hadrňák neustále k dispozici další dva páry šikovných rukou. Dětem bylo sice teprve dvanáct let, ale když bylo potřeba, aby rodičům pomohly, nijak neprotestovaly. O co je požádali, to udělaly. Pomáhat rodičům jim nevadilo. Navíc stejně neměly co jiného dělat, protože v okolí zatím nikoho neznaly. A ani to v nejbližší době neplánovaly měnit.

„Co to asi tak může být za lidi, když koupili takovou barabiznu?“ donesly se k jejich uším hned druhého dne po přistěhování neznámé hlasy, které si jejich rodinu nelichotivě dobíraly. Ty hlasy vycházely přímo zpoza jejich vysoké zídky.

„Určitě ten dům zbourají. Vždyť kdo by chtěl v něčem takovém bydlet?“ pohoršovala se jedna z postarších dam ze sousedství ve chvíli, kdy děti s maminkou na zahradě plely záhony.

„Jistě nebudou normální!“ přitakal jí druhý ženský, neméně znechucený hlas. Děti si z toho ovšem nic nedělaly.

Pohlédly na maminku, a když viděly její lehce pobavený úsměv, věděly, že se tím nemusí trápit. Jen to oddálilo jejich chuť jít se s novými sousedy seznámit.

Jelikož byla sobota, zůstali dnes doma všichni čtyři. Celé dopoledne se domem rozléhaly hlasité rány kládívem, které v ruce křečovitě svíral pan Hadrňák. Ten se podle svých plánů pustil do provizorní opravy střechy, aby dětem nezatékalo do podkroví. Některé zvuky byly opravdu děsivé. Zdálo se, že s každým zdárně přibitým hřebíkem na střeše odpadá cosi jiného kdesi v domě. Paní Hadrňáková, která právě bojovala s plamenem pod domácí bramboračkou, přemýšlela o tom, zda nemá jít manželovi pomoci. Nakonec se však rozhodla zůstat v kuchyni a vlastním tělem chránit hrnec před pavučinami, které se s každým úderem snášely ze stropu. Děti ještě předtím pro jistotu vyhnala ven na zahradu. Zkušenosti s ošetřováním skřípnutých prstů už měla, ovšem při představě toho, co všechno by se mohlo stát při jednom špatně zatlučeném hřebíku... No, na to raději nechtěla ani pomyslet, a tak děti dostaly za úkol sledovat tatínka zezdola.

„Chraň vás ruka Páně, šplhat nahoru za ním!“ zněl jasný zákaz. Jenže co teď? Střecha byla tak děravá, že se do večera určitě nebudou smět do domu vrátit. A jen tak sedět na zahradě a sledovat, jak probíhá její oprava, byla otrava. Zahrada byla, krom čerstvě okopaných záhonů, téměř celá zarostlá, a i když byla veliká, nebylo na ní nic, čím by se Adélka se Šímou mohli zabavit.

Tu jejich pozornost upoutal vzrostlý starý dub v samotném středu zahrady. Byl obrovský! I když děti dříve

žily jen v malém bytě, ve kterém nerostlo nic většího než tátův fíkus, věděly, že takový strom běžně v zahradách nebývá. Na první pohled jim bylo jasné, že je velice starý. Jeho kmen byl tak široký, že i kdyby se ho pokusili obejmout všichni čtyři, nejspíš by nedokázali spojit ruce. Ovšem dalo se to jen těžko odhadnout. Kmen mohutného stromu byl totiž celý porostlý břečtanem a pod pokryvem jeho listů se už téměř ztrácel. Rozhodně byl ale opravdu vysoký – jeho koruna zastíňovala dobré dvě třetiny celé zahrady. Když se tak na něj děti zespodu dívaly, připadaly si úplně titěrné. Z nějakého důvodu z něj však nedokázaly spustit oči.

„Podívejte, co jsem našla!“ vytrhl je z obdivu až hlas maminky, která si to k nim přes zahradu rázovala s pěti plechovkami barev v ruce. „Zatím sice nemáme z čeho kupovat nový nábytek, ale můžeme si vylepšit ten starý a zútulnit to tady.“ Její nadšení bylo nakažlivé a obě děti strhlo. Nikdo sice nevěděl, jestli barvy budou použitelné, ale rozhodli se to zkusit. Datum trvanlivosti sice oznamoval, že ve sklepě tohoto domu ležely už opravdu hodně dlouhou dobu, nicméně proč to vzdávat předčasně? A tak společně vynosili z kuchyně na zahradu staré židle a stůl a pustili se do díla. Paní Hadrňáková byla velká optimistka, a jestli existoval někdo, kdo i v ponuré chvíli dokázal vidět vesele a barevně, pak to byla právě ona.

Ukázalo se, že barvy malují perfektně! A navíc to byly krásné pastelové odstíny. A tak se to, co se zprvu zdálo jako bláznivina, nakonec ukázalo jako opravdu skvělý nápad. Každou židli natřeli jinou barvou tak, aby všichni měli tu svou. Adélka sáhla po levandulově fialové, Šimon

po blankytně modré, paní Hadrňáková si svou židli natřela nažluto a panu Hadrňákovi tu jeho celou nazelenili. Stůl pak společně natřeli námořnickou modří. Byla to ta nejlepší zábava, jakou tady zatím zažili. Oběd si pak všichni spolu dali venku na zahradě, každý na jednom špalku dřeva, zatímco jejich nábytek schnul na slunci.

Později odpoledne, když stůl a židle nanosili zpátky do domu, jen žasli nad tím, jak se jejich staronová kuchyně rozzářila. Domem se hned nesla mnohem veselejší atmosféra. Samozřejmě tomu pomohly i ty opravené díry ve střeše... Od té chvíle už do podkroví nezatékalo. Ten den se děti ještě postaraly o všechny pavučiny v domě. Vymetly každíčký kout a utřely prach, tak aby jejich pastelově zbarvená kuchyně zářila ještě víc. V tu chvíli byla nepochybně tou nejkrásnější a nejbarevnější místností v domě. Svou zásluhu na tom rozhodně mělo i barevné vitrážové okno se vzorem stromu, usazené vedle dveří vedoucích do zahrady, jehož se maminka odmítla vzdát.

Byl to příjemně strávený rodinný den! Dětem se od kuchyňského stolu vůbec nechtělo do postelí, ale s vidinou toho, co všechno ještě vymyslí následující den, je tam paní Hadrňáková nakonec přece jen zahrála.

KAPITOLA 2.

Poprvé za zdí

„Ten strom je opravdu majestátní, ale obávám se, že ho budeme muset nechat skácet,“ vyřkl následujícího rána pan Hadrňák ortel nad dubem tyčícím se vysoko nad jejich domem. Se svým prvním šálkem hořké kávy stál u pestrobarevného vitrážového okna vedoucího z kuchyně do zahrady a znepokojeně hleděl do koruny stromu.

„To ne, tati! Prosím!“ Dětem se představa, že by ten obrovský strom měl z jejich zahrady zmizet, ani trochu nelíbila. Ano, byl to sice on, kdo jim při bouřce na zeď v podkroví maloval strašidelné obrazy, ale ve dne nebyl děsivý ani trochu. Právě naopak – byl krásný a...

„Chtěli jsme si na něm udělat bunkr!“ použil Šimon na jeho obranu hlavní z důvodů, proč by měl v zahradě rozhodně zůstat.

„Kéž by to šlo,“ odpověděl jim pan Hadrňák soucitně. „Já vás chápu, děti. Dům v koruně takového stromu by byl i mým splněným dětským snem. Jenže tenhle dub je

už příliš starý a váhu takové skryše by neunesl. Popravdě se obávám i toho, co by s ním mohl udělat jeden silnější poryv větru. Mohl by nás úplně připravit o střechu nad hlavou..." dodal na vysvětlenou. „Jeho kmen už se v některých místech drolí jako perník. Myslím, že z velké části drží pohromadě jen díky tomu břecťanu," ukázal směrem k husté zeleni pohlcující kmen i větve stromu. „Je mi líto, děti, ale tohle přání vám splnit nedokážeme.“ Jeho lítost byla upřímná. Rozhodnutí, které právě učinil, ho viditelně tížilo.

Ještě toho rána pan Hadrňák obvolal několik čísel z telefonního seznamu, aby zjistil, jak moc by pokácení takového velkého dubu zasáhlo jejich rozpočet. Telefonoval ze zahrady, mimo doslech dětských uší. Adélka se Šímou ho při tom lítostivě sledovali velkým vitrážovým oknem, které svou mozaikou pestrobarevných sklíček vytvářelo obraz právě takového stromu, jaký se tyčil na zahradě za ním. Díky kombinaci sklíček a prvních slunečních paprsků kuchyně hýřila všemi barvami.

„Nebojte se, zasadíme si jiný strom. Třeba třešeň," ozvala se za jejich zády maminka. „Ta nám udělá radost hned několikrát. Bude kvést, nádherně vonět a hlavně... budeme mít z čeho dělat bublaninu!" Přesně tohle byla celá ona. Jakmile se objevil jakýkoliv šedý mrak, maminka ho okamžitě zahнала hřejivými barvami a pozitivním pohledem na věc.

Po snídani se dvojčata konečně odhodlala vydat na průzkum okolí. Velkou zásluhu na tom nepopíratelně měly i probíhající opravy. Domem se totiž už zase